

Guía Docente

Datos Identificativos					2021/22
Asignatura (*)	Metodoloxía do ensino das linguas e literaturas galega e castelá en educación secundaria		Código	652608822	
Titulación					
Descritores					
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos	
Mestrado Oficial	Anual	Primeiro	Obrigatoria	4	
Idioma	CastelánGalego				
Modalidade docente	Presencial				
Prerrequisitos					
Departamento	Didácticas Específicas e Métodos de Investigación e Diagnóstico en EducaciónLetras				
Coordinación	Pardo de Neyra Fernández-Couso, Xulio		Correo electrónico	xulio.pardodenebra@udc.es	
Profesorado	Cano López, Pablo		Correo electrónico	pablo.cano@udc.es	
	Pardo de Neyra Fernández-Couso, Xulio		Correo electrónico	xulio.pardodenebra@udc.es	
Web					
Descrición xeral	Cadeira que ten por obxectivo mostrar ao alumnado as diversas focaxes metodolóxicas existentes para o ensino de linguas e literaturas e reflexionar sobre a súa idoneidade no marco da didáctica das linguas e literaturas galega e castelá na Educación Secundaria.				

Plan de continxencia	<p>1. Modificacións nos contidos.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Non se realizarán cambios <p>2. Metodoloxías</p> <p>*Metodoloxías docentes que se manteñen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sesión maxistral. - Discusión dirixida (computa na avaliación). - Traballos tutelados, con atención personalizada (computa na avaliación). - Atención personalizada. <p>*Metodoloxías docentes que se modifican:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Proba mixta. Non se realizará, xa que a súa función de avaliación dos coñecementos se incorpora á metodoloxía dos «Traballos tutelados». <p>3. Mecanismos de atención personalizada ao alumnado</p> <ul style="list-style-type: none"> - Correo electrónico: diariamente. De uso para facer consultas, solicitar encontros virtuais para resolver dúbidas e facer o seguimento dos traballos tutelados. - Moodle: diariamente. Segundo a necesidade do alumnado. Dispoñen de «foros temáticos asociados aos módulos», para formular as consultas necesarias. Tamén hai «foros de actividade específica» para desenvolver as «discusións dirixidas», a través das que se pon en práctica o desenvolvemento de contidos teóricos da materia. - Teams: <ul style="list-style-type: none"> - Unha sesión semanal en gran grupo para avance dos contidos teóricos e dos traballos tutelados; a sesión terá lugar na franxa horaria asignada á materia no calendario de aulas da facultade. - De unha a dúas sesións semanais (ou máis, segundo o demande o alumnado) en pequeno grupo (até 6 persoas), para o seguimento e apoio na realización dos traballos tutelados. Esta dinámica permite facer un seguimento normalizado e axustado as necesidades da aprendizaxe do alumnado para desenvolver o traballo da materia. <p>4. Modificacións na avaliación</p> <p>*Observacións de avaliación</p> <ul style="list-style-type: none"> - Á hora de computar a asistencia, só se terán en conta as sesións que tivesen lugar antes da suspensión das actividades presenciais. <p>5. Modificacións da bibliografía e webgrafía. Arriquecerase cos contributos do profesor</p>
-----------------------------	--

Competencias / Resultados do título	
Código	Competencias / Resultados do título

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe		Competencias / Resultados do título	
Valorar a importancia da innovación e a investigación coma estratexias para mellorar a calidade educativa na área da linguaxe.	AP19		CM5
	AP23		CM6
	AP25		CM8
Desenvolver os aspectos clave da formación inicial do profesorado de linguas e literaturas galega e castelá.	AP21		CM1
	AP22		CM4
			CM7

Analizar críticamente o currículo de ESO e Bacharelato para linguas e literaturas galega e castelá, as prácticas docentes, e os materiais didácticos habituais	AP17 AP20 AP24		CM3
Formular propostas de investigación e innovación educativas	AP3		CM7

Contidos	
Temas	Subtemas
SECCIÓ DE LINGUA E LITERATURA GALEGA (PROF. DR. XULIO PARDO DE NEYRA) Por suposto, non se inclúen aquí ningún tipo de versións deste programa noutras linguas porque é algo que non ten razón de ser	<p>1. A METODOLOXÍA NA DIDÁCTICA DA LINGUA E DA LITERATURA GALEGAS NA EDUCACIÓN SECUNDARIA</p> <p>1. 1. Perspectivas e contexto</p> <p>2. MÉTODOS PARA O ENSINO DA LINGUA GALEGA NA ESO E NO BACHARELATO</p> <p>2. 1. Competencias, estratexias e conceptos afíns</p> <p>3. MÉTODOS PARA O ENSINO DA LITERATURA GALEGA NA ESO E NO BACHARELATO</p> <p>3. 1. Competencias, estratexias e conceptos afíns</p> <p>4. ANÁLISE DE EXPERIENCIAS DE INNOVACIÓN METODOLÓXICA EN DIDÁCTICA DA LINGUA E DA LITERATURA GALEGAS</p> <p>4. 1. Recursos e análise</p>
SECCIÓ DE LINGUA E LITERATURA CASTELÁ (PROF. PABLO CANO LÓPEZ)	<p>1. A EDUCACIÓN LINGÜÍSTICA</p> <p>1.1. Ensinanza da lingua fronte a ensinanza da gramática: a controversia arredor do «gramaticalismo»</p> <p>1.2. Estratexias para o fomento e perfeccionamento da expresión oral</p> <p>1.3. Estratexias para o fomento e perfeccionamento da expresión escrita</p> <p>2. A EDUCACIÓN LITERARIA</p> <p>2.1. A historia (escolar) da literatura, unha aproximación en crise</p> <p>2.2. O problema da selección das lecturas</p> <p>2.2.1. A «gran» tradición: discusións sobre o lugar dos clásicos nas aulas</p> <p>2.2.2. As «outras» tradicións: cando, como, por que introducilas?</p> <p>2.3. Algunhas aproximacións non historiográficas ao fenómeno literario</p> <p>2.3.1. Secuencias didácticas con eixes non cronolóxicos</p> <p>2.3.2. O papel e a(s) pantalla(s)</p> <p>2.3.3. Os obradoiros literarios</p> <p>3. MÁIS ALÓ DO LIBRO DE TEXTO</p> <p>3.1. O libro de texto, unha ferramenta discutida: os seus alcances e límites</p> <p>3.2. Ollada a algúns recursos en liña para uso de discentes e/ou docentes</p>

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciais e virtuais)	Horas traballo autónomo	Horas totais

Sesión maxistral	A3 A21 A19 C4 C5 C6 C7 C8	12	20	32
Lecturas	A17 A21 A24 A25 A19	0	10	10
Traballos tutelados	A20	1	12	13
Proba de ensaio	A19 C1	1	13	14
Obradoiro	A21 A22 A23 A25 A19 C1 C3	14	14	28
Atención personalizada		3	0	3

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	A modo de introducións ou visións sintéticas dirixidas a todo o grupo, ofreceranse algunhas sesións en que o profesor se valerá do método expositivo.
Lecturas	Proporcionaráselle ao alumnado materiais de lectura que servirán de base tanto para traballar nos obradoiros como para fomentar a súa participación nas sesións maxistras.
Traballos tutelados	Realización dun traballo tutelado, relacionado con calquera aspecto dos tratados no programa docente. Este será fundamental no momento de o alumnado superar con éxito a materia, na medida en que dá índice da súa madurez científica.
Proba de ensaio	Con esta proba preténdese determinar tanto os coñecementos adquiridos polo alumnado durante o curso como a súa competencia en expresión escrita, a súa capacidade de relación e a súa madurez crítica.
Obradoiro	Coa finalidade de aprofundar no estudo de distintas cuestións relacionadas co ámbito da materia, combinaranse diversas metodoloxías e probas (exercicios de resumo, solución de problemas, prácticas guiadas, discusións, etc.), nalgúns casos facendo previamente as lecturas que o profesor/a estableza.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Lecturas Obradoiro Sesión maxistral Traballos tutelados Proba de ensaio	Calquera dúbida de carácter individual e/ou grupal será atendida tanto nas aulas como no horario de titoría, ora se ten a ver coas actividades no obradoiro ora co traballo titorizado, as lecturas ou a proba de ensaio. O alumnado con dispensa académica poderá compensar a súa ausencia cunha maior atención personalizada a través do horario de titoría e do correo electrónico.

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias / Resultados	Descrición	Cualificación
Lecturas	A17 A21 A24 A25 A19	Valoración da comprensión da(s) obra(s) lida(s) e das capacidades de análise, razoamento, relación e organización das súas posibilidades na didáctica da lingua	10
Obradoiro	A21 A22 A23 A25 A19 C1 C3	Valorarase a participación do/ a estudante nas diferentes actividades levadas a cabo na aula, tanto escritas como orais. É necesaria a asistencia ás aulas	10
Sesión maxistral	A3 A21 A19 C4 C5 C6 C7 C8	Atención, colaboración e participación nas aulas maxistras	10
Traballos tutelados	A20	Realización dun traballo tutelado (que poderá ser individual ou grupal)	60
Proba de ensaio	A19 C1	A través dunha actividade teórica ou práctica, o alumnado deberá mostrar o seu grao de asimilación das nocións e dos recursos que se lle presentaron, así como do seu aproveitamento didáctico	10

Observacións avaliación

Para aprobar a materia será necesario superar todas as partes que a integran, polo que, en cada unha delas, haberá que obter como mínimo o 50% da puntuación máxima. Na segunda oportunidade, o alumnado só repetirá as partes que suspendese na primeira, e manterá a nota das que superase. O sistema de avaliación (en ambas as oportunidades) será o mesmo tamén para aquel alumnado con dispensa académica.

Recoméndase que os envíos dos traballos se fagan por vía telemática. Se non fose posible a entrega telemática da versión definitiva, habería que imprimir o documento a dobre cara (e en papel reciclado) e absterse de utilizar plástico na encadernación. Canto aos borradores, o mellor é non imprimilos.

Débese facer un uso sostible dos recursos, con vistas á prevención de impactos negativos sobre o medio natural.

Débese ter en conta a importancia dos principios éticos relacionados cos valores da sustentabilidade nos comportamentos persoais e profesionais.

Fontes de información

Bibliografía básica	<p>SECCIÓN DE LINGUA E LITERATURA GALEGA (PROF. XULIO PARDO DE NEYRA)Aínda que o aparato bibliográfico se entregará puntualmente nas aulas e que, loxicamente, se atenderá principalmente aos traballos de investigación do profesor, como manuais principais de achegamento á miña cadeira, incidirase nesta bibliografía:Pardo de Neyra, X. (2017): Didáctica da lingua e da literatura galegas, Silleda: Edicións Ferverza____ (2021): A cor áspera do veludo, Noia: Toxosoutos.____ (2021): O abecedario no país das alvarizas, Coruña: Medulia Editorial____ (2018): Terra e memoria: a Terra de Miranda no proxecto territorial galego. Estudo e contextualización dun paradigma literario, Lugo: Concellos d'A Pontenova, Trabada e Riotorto, Deputación de Lugo et alii____ (2019): Á sombra de María Silgar. Carvalho Calero contra a historia única, Ferrol: Edicións Embora.____ (2020): Os rostros do frío, Silleda: Edicións Ferverza.____ (2020): A transformación feminina da realidade, Vigo: Universidade de Vigo.Tamén se utilizarán as miñas obras Os rostros do frío (Silleda, Ferverza, 2020), A cor áspera do veludo (Noia, Toxosoutos, 2021) , O abecedario no país das alvarizas (Coruña, Medulia, 2021), Manual cartométrico da resiliencia (Compostela, Urtau, 2021) e No frío gules da noite (Compostela, Urco, 2021)*** ** SECCIÓN DE LINGUA E LITERATURA CASTELÁ (PROF. PABLO CANO LÓPEZ)Bordons, G. y Díaz-Plaja, A. (Coords.) (2005). Enseñar literatura en Secundaria. Barcelona: Graó.Coto, B. D. (2006). La escritura creativa en las aulas (2.ª ed.). Barcelona: Graó.Guijarro Ruiz, P. e Caro Valverde, M.ª T. (Coords.) (2015). Didáctica de la lengua y educación literaria. Madrid: Pirámide.Mata Anaya, J., Núñez Delgado, M.ª P. e Rienda Polo, J. (Coords.) (2015). Didáctica de la lengua y la literatura. Madrid: Pirámide.Mata Anaya, J. (2008). 10 ideas clave: animación a la lectura. Barcelona: Graó.Ruiz Bikandi, U. (Coord.) (2011a). Didáctica de la lengua castellana y la literatura. Barcelona: Graó.Ruiz Bikandi, U. (Coord.) (2011b). Lengua castellana y literatura. Investigación, innovación y buenas prácticas. Barcelona: Graó.</p>
Bibliografía complementaria	

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario

Observacións

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías

